

DOCUMENTA

CENTAR ZA SUOČAVANJE S PROŠLOŠĆU

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

Istraživačko dokumentacioni centar
Research and Documentation Center
Sarajevo

Treći regionalni forum o mehanizmima za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji

11.02.2008, Beograd

II Radionica: Regionalni pristup u utvrđivanju činjenica o ratnim zločinima

Zaključci

Suđenja za ratne zločine jesu najvažniji pravni instrument za utvrđivanje pojedinačne krivične odgovornosti za počinjene ratne zločine ali imaju ozbiljna ograničenja (kapaciteti sudova, potrebno vreme za istragu i suđenje, umiranje svedoka, strah svedoka) koja se mogu nadomestiti drugim mehanizmima, kao naprimer osnivanjem tela za utvrđivanje i kazivanje činjenica.

... potreba za formiranjem jednog regionalnog tela koje će stvarati ambijent pomirenja, klime u kojoj će biti moguće pronalaziti više dokaza, više svjedoka, pospješice se sigurno i suđenja koja su u toku. Ukoliko se to ne desi, dogodiće se da će biti usporena suđenja i vrlo će malo biti zločinaca osuđeno, premda su to u pitanju najviši zapovjednici i dužnosnici na građanskim i političkim dužnostima (Ibro Bulić, tužilac, BiH).

Rezultat regionalnih konsultacija treba da bude stvaranje široke i jake koalicije civilnog društva koja će da izađe pred nacionalne vlade i međunarodne institucije sa preporukama o društvenoj potrebi formiranja regionalnog tela za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima.

Regionalno telo za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima nije zamena za sudove nego instrument za efikasnije prikupljanje novih činjenica koje mogu da koriste sudskim, policijskim i tužilačkim organima.

Za utvrđivanje i javno saopštavanje istine o ratnim zločinima potrebno je stvoriti pozitivnu političku i društvenu klimu u regiji. Za to je potrebna politička volja i participativni proces u kojem će učestvovati mediji, umetnici, mladi, žrtve, veterani, organizacije za ljudska prava i druge društvene grupe.

Komisija za žrtve mora odgovarati potrebama i karakteristikama lokalnih uslova u post-jugoslovenskim zemljama. Iskustva drugih post-konfliktnih ili post-totalitarnih društava mogu da pomognu ali se ne mogu direktno primenjivati u slučaju bivše Jugoslavije.

Regionalno telo treba da organizuje javna saslušanja žrtava, a treba naći modus uključivanja i počilaca: *za mene kao čovjeka koji je izgubio mnogobrojnu familiju i prijatelje, bilo bi vrlo važno javno svjedočenje onih koji su umorili moje najmilije, da ga jednostavno pogledam u oči, da ga vidim i pitam: zašto? Ja sam za regionalni pristup i formiranje nekog regionalnog tjela iz jednog prostog razloga. To što se dešavalo na prostorima bivše Jugoslavije je bilo na principu spojenih posuda. Jer imamo dosta onih koji su došli... imamo dosta onih koji su došli u Bosnu ili u Srebrenicu sa različitih strana i počinili zločine. Oni su sada geografski odvojeni i teško je doći do informacija o tome ko je šta uradio i gdje je uradio. Tako radi istine i pomirenja, vrlo je bitan taj regionalni pristup* (Amir Kulagić, žrtva i veteran iz Srebrenice).

Fond za humanitarno pravo

Fond za humanitarno pravo